

da pokori srpsku zemlju, ali Bugari biše suzbiti. Presjamov sinovac i nasljednik kan Boris obnovi navalu na Srbiju želeći osvetiti poraz Presjamov. Tada su u Srbiji vladala tri brata: Mutimir, Stojimir i Gojnik, podijelivši po smrti oca Vlastimira državu. No složna braća pobiju vojsku Borisovu i sklope s njime mir. Potom je Boris okrenuo oružje na dalmatinsku Hrvatsku iz nepoznatih razloga, no i knez Trpimir potuče ga i natjera na mir. Ovaj rat jasno svjedoči, da je dalmatinska Hrvatska tada (oko 860.) bezuvjetno morala negdje neposredno graničiti s Bugarima.¹ Budući da se između Save i Drave sterala franačka panonska Hrvatska, u Srijemu i u današnjoj sjeverozapadnoj Srbiji Bugarska, oko gornje Drine i dalje na jugu Srbija, morala je dalmatinska Hrvatska graničiti s Bugarima negdje Vrbasu i Bosni dalje na istok, to jest u današnjoj zapadnoj Bosni, gdje nam valja i tražiti bojište hrvatsko-bugarsko, ali kad i kako je ova oblast Bosna došla u vlast dalmatinsko-hrvatskoga kneza, o tom nam mršavi izvori ne kažu ništa.

Potkraj vladanja Trpimirova padaju još dva krupna događaja: začetak raskola (shizme) između rimske i grčke crkve i krštenje Bugara. Sporova između jedne i druge crkve bilo je vazda, no uza sve to nije bilo jedinstvo kršćanske crkve razvrgnuto. Raskolu dade povod carski dvor u Bizantu, kad svrže patrijarha Ignatija i dade izabrati učenoga laika Fotija na njegovo mjesto, koji u malo dana bješe zaređen i odmah posvećen patrijarhom. Na tužbu Ignatijevu obrati se papa Nikola I. na cara Mihajla III. i Fotija i javi im, da će stvar ispitati, a dotle se Fotije nema smatrati zakonitim patrijarhom. Kad istraga konačno prouzroči, da je papa proglasio Fotija svrgnutim, udari i patrijarh od svoje strane interdikt na papu i njegove privrženike (867). Zbog toga se sada čitav kler unutar granica bizantinskoga carstva okupi oko patrijarha Fotija, smatrajući samo njega vrhovnom crkvenom glavom. Upravo tada natjera car Mihajlo III. nenadanom provalom u Bugarsku kana Borisa, da je primio s narodom krst iz ruku grčkoga klera; tom mu je prilikom kumovao sam car, a Boris i dobi na krstu njegovo ime Mihajlo (početkom 865.). No kad patrijarh Fotije ne htjede Bugarima da dade zasebnoga

¹ Da je Hrvatska neposredno graničila s Bugarskom uz zasebnu kneževinu Srbiju i panonsko-hrvatsku oblast, dokazuje i to, što su pape slale bugarskome knezu Mihajlu Borisu svoje poslanike preko Hrvatske, moleći knezove (tako Domagoja i Zdeslava), da ih do bugarske granice (ili do Bugara) dadu otpratiti.